

« Hinc nonnulli putant illum Angelum fuisse Michaellem, qui princeps populi Israel dicitur *Daniel*, cap. x. Abulensis vero, *Quæst. LXXI*, credit fuisse Gabrielem, qui etiam curam habebat populi Judaici, ut ex *Daniel*, cap. viii, ix et x constat: et fortasse Michael habebat superiorem curam, et Gabriel propriam totius exercitus bellatorum. In quo sensu etiam probatur inde dari Angelos custodes exercituum, presertim fidelium, et qui causam Dei agunt. Quod etiam confirmari potest ex illo *Psal.* xxxiii: Immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum, et eripiet eos. Quo etiam testimonio ad hoc Patres communiter utuntur. » Hucusque Suarez.

Michael ergo fuit olim præses Synagogæ Judæorum, sicut nunc est præses Ecclesiæ Christianorum, ac ut talis ab ea invocatur, ut eam contra demones, contra infideles et quoslibet impios teneat et propugnet. Sic quælibet regna et provinciae eum habent Angelum præsidem, æque ac singuli exercitus fidelium, uti habuit Judas Machabeus Angelum equitem in veste candida hastam auream vibrantem, qui castra præbat, II *Machab.* xi, 8; et Ezechias rex, cujus Angelus occidit una nocte centum quinque et octoginta millia Assyriorum. Hoc est quod canit *Psaltes*, *Psal.* xxxiii, 8: « Immittet (Hebr. *חנה* *chone*, id est, castra metabitur) Angelus Domini in circuitu timentium eum. » Quare dux et milites in præliis assidue suum hunc Angelum invocent, orantque eum Juda Machabeo: « Dominator celorum, mitte Angelum tuum bonum ante nos in timore et tremore magnitudinis brachii tui, ut metuant qui cum blasphemia veniunt adversus sanctum populum tuum, » II *Machab.* xv, 23. Ad hoc Deo militant Virtutes, Potestates, Principatus et Dominationes. Sic Angelus in columna nubis prævit castra Hebræorum in deserto per quadraginta annos, sisque plurimas victorias contra Amalec, Og, Sehon, etc., dedit.

ET NUNC VENIO, — ut singulari mea presentia,

licet invisibili vobis assistam, ac pro vobis muros Jerichuntis prosternam, itaque vos in urbem inducam, indeque ceteros Chananeos debellem, ac eorum civitates et arcus vobis tradam.

15. ET ADORANS, — non latra ut Deum, sed nulla ut Angelum præsidem. Adoratio enim, sive ut Hebr. *השתחוה* *histachave*, id est incurvari et incurvatio, in Scriptura non solum Deo datur, sed Angelis quoque et hominibus, quomodo Japonæ, Sinæ alique Orientales se incurvantes, et fronte humum ferientes suos reges adorant, id est, venerantur. Et hoc significat Græcum *προσκυνω* (1).

Moraliter, notanda hic prompta et demissa animi Josue religio et devotio erga Angelum.

16. SOLVE CALCEAMENTUM, — *q. d.* Memineris te coram Deo, cujus vices ego gero, quemque ut legatus represento, stare, lisque que vides, et deinceps audies voluntatem consiliumque summi Numinis tibi declarari, cui proinde reverentiam exhibere par est depositione calceorum; locus enim hic Dei per me apparentis presentia sanctus sacerque est. Idem jussit dixitque Angelus Mosi in rubo ardente apparens, ac forte idem fuit utrobique. Vide dicta *Exodi* iii, 5. Porro plura hic Angelus dixit Josue de modo expugnandi Jerichantem, que audiemus capite sequenti, vers. 2.

Disce hic qua religione et reverentia in templis versandum sit, ut non fabulis, sed orationi vaces, quamque Deus non tantum interiori, sed et exteriori cultum ceremoniamque requirat. Unde pro « locus in quo stas sanctus est, » Hebr. est *sanctitas est*, id est, sanctissimus est ob Dei presentiam.

(1) Curatius notandum est hanc vocem *adorans* non indicare semper in Scripturis adorationem propriè dictam, sed aliquando simplex indicium venerationis exterioris. Calviniana hæresis nostris his diebus catholicam fidem læssere non desinit hanc causam recti iudicii defectu.

CAPUT SEXTUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Josue, arca per septem dies circumducta, Jerichantem ruentibus muris expugnat, statuitque anathema, et delet funditus, solum Rahab cum suis servat, ac ejus reedificatori Dei maledictionem imprecatur.

1. Jericho autem clausa erat atque munita, timore filiorum Israel, et nullus egredi audebat aut ingredi. 2. Dixitque Dominus ad Josue: ecce dedi in manu tua Jericho, et regem ejus, omnesque fortes viros. 3. Circuite urbem cuncti bellatores semel per diem: sic facietis sex diebus. 4. Septimo autem die sacerdotes tollant septem buccinas, quarum usus est in jubileo, et præcedant arcam federis: septiesque circuitibus civitatem, et sacerdotes clangent buccinis. 5. Cumque insonuerit vox tubæ longior atque concisior, et in auribus

vestris increpuerit, conclamabit omnis populus vociferatione maxima, et muri funditus corruent civitatis, ingredienturque singuli per locum contra quem steterint. 6. Vocavit ergo Josue filius Nun sacerdotes, et dixit ad eos: Tollite arcam federis; et septem alii sacerdotes tollant septem jubileorum buccinas, et incedant ante arcam Domini. 7. Ad populum quoque ait: Ite, et circuite civitatem, armati, præcedentes arcam Domini. 8. Cumque Josue verba finisset, et septem sacerdotes septem buccinis clangent ante arcam federis Domini, 9. omnisque præcederet armatus exercitus, reliquum vulgus arcam sequebatur, ac buccinis omnia concupabant. 10. Præceperat autem Josue populo, dicens: Non clamabitis, nec audietur vox vestra, neque ullus sermo ex ore vestro egredietur, donec veniat dies in quo dicam vobis: Clamate et vociferamini. 11. Circuivit ergo arca Domini civitatem semel per diem, et reversa in castra, mansit ibi. 12. Igitur Josue de nocte consurgente, tulerunt sacerdotes arcam Domini, 13. et septem ex eis septem buccinas, quarum in jubileo usus est: præcedebantque arcam Domini ambulantes atque clangentes, et armatus populus ibat ante eos; vulgus autem reliquum sequebatur arcam et buccinis personabat. 14. Circuleruntque civitatem secundo die semel, et reversi sunt in castra. Sic fecerunt sex diebus. 15. Die autem septimo, diluculo consurgentes, circulerunt urbem, sicut dispositum erat, septies. 16. Cumque septimo circuitu clangerent buccinis sacerdotes, dixit Josue ad omnem Israel: Vociferamini; tradidit enim vobis Dominus civitatem: 17. sitque civitas hæc anathema, et omnia quæ in ea sunt, Domino; sola Rahab meretrix vivat, cum universis qui cum ea in domo sunt: abscondit enim nuntios quos direximus. 18. Vos autem cavete, ne de his quæ præcepta sunt, quippiam contingatis, et sitis prævaricationis rei, et omnia castra Israel sui peccato sint atque turbentur. 19. Quidquid autem auri et argenti fuerit, et vasorum æneorum ac ferri, Domino consecratur, repositum in thesauris ejus. 20. Igitur omni populo vociferante, et clangentibus tubis, postquam in aures multitudinis vox sonitusque increpuit, muri illico corruerunt, et ascendit unusquisque per locum, qui contra se erat; ceperuntque civitatem, 21. et interfecerunt omnia quæ erant in ea, a viro usque ad mulierem, ab infante usque ad senem. Boves quoque et oves et asinos in ore gladii percusserunt. 22. Duobus autem viris, qui exploratores missi fuerant, dixit Josue: Ingredimini domum mulieris meretricis, et producite eam, et omnia quæ illius sunt, sicut illi juramento firmastis. 23. Ingressisque juvenes, eduxerunt Rahab, et parentes ejus, fratres quoque, et cunctam suppellectilem ac cognitionem illius, et extra castra Israel manere fecerunt. 24. Urbem autem, et omnia quæ erant in ea, succenderunt, absque auro et argento, et vasis æneis, ac ferro: quæ in ærarium Domini consecrarunt. 25. Rahab vero meretricem, et domum patris ejus, et omnia quæ habebat, fecit Josue vivere, et habitaverunt in medio Israel usque in presentem diem; eo quod absconderit nuntios, quos miserat ut explorarent Jericho. In tempore illo, imprecatus est Josue, dicens: 26. Maledictus vir coram Domino, qui suscitaverit et ædificaverit civitatem Jericho. In primogenito suo fundamenta illius jaciatur, et in novissimo liberorum ponat portas ejus. 27. Fuit ergo Dominus cum Josue, et nomen ejus vulgatum est in omni terra.

1. JERICO AUTEM ERAT CLAUSA ET MUNITA. — Hebraice *וּמְצוּרָה וּמְסוּרָה* *sogeret umisgeret*, quod Masius, Vatæblus, Pagninus vertunt, *Jericho erat claudens se et clausa*, id est, diligentissime erat clausa, plane obserta et oclusa. Unde Noster et Septuaginta id explicantes vertunt: « Jericho erat clausa et munita. » Et clare Chaldeus: *Erat autem Jericho oclusa foribus ferreis, et munita vertibus æneis ante filios Israel. Non erat qui exiret ex ea, neque qui intraret in eam. Non erat qui exiret*

ex ea ad pugnandum, neque qui intraret in eam ad pacificandum.

Hic versus inseritur quasi per parenthesis, ut melius intelligantur mira illa, quæ deinceps Angelus præcepit duci Josue ad urbis tam munitæ expugnationem. Unde Pagninus versus hunc collocat ultimam capituli præcedentis.

2. DIXITQUE DOMINUS AD JOSUE: ECCE DEDI IN MANU TUA JERICO. — « Dominus, » id est, Angelus legatus Dei, ejusque personam representans.

Unde Hebraice vocatur Jehova, quod est nomen Deo proprium. Deus enim per Angelum loquitur, sicut Rex loquitur per legatum. Sic Angelus vice Dei promulgans ejus legem in Sina vocatur Jehova, *Exodi* xix, 20. Pergit enim hic loqui Angelus, qui in fine capitis precedentis Josue jussit, ut se exalcearet, et exalceatus audiret jussa Dei; hic ergo illa pandit et promit, docetque modum quo Deus velit expugnari Jerichuntem, scilicet non fragore armorum, sed clangore tubarum.

3. CIRCVTE URBEM (ita remota ab ea, ut sitis extra telli factum, ne quis ex ea illud in vos faciat) CUNCTI BELLATORES SEMEL PER DIEM: SIC FACIETIS SEX DIEBUS. — Hebræa addunt: « Et sacerdotes tollant buccinas quarum usus est in Jubileo, et precedant arcam fœderis; » que Noster rejicit in versum sequentem. Unde liquet primis quoque sex diebus sacerdotes clamasse buccinis, sed semel duntaxat per dies singulos, septimo autem die septies.

4. SEPTIMO AUTEM DIE SACERDOTES TOLLANT SEPTEN BUCINAS QUARUM USUS EST IN JUBILEO, — scilicet in anno quinquagesimo, qui totus erat festus et lætus. Erant hæ buccinæ ex cornu, non arietum, et habet Chaldaeus, sed boum, ut ex S. Hieronymo et aliis ostendi *Levit.* xv, 20.

SEPTIES CIRCVITIBUS CIVITATEM, ET SACERDOTES CLANGENT BUCINIS, — scilicet septies, cum cæteris sex diebus semel tantum circumirent, ideoque semel tantum clangent, ut dixi vers. 4; itaque reipsa factum esse patet ex ipsa præcepti hujus executione, quæ narratur versu 13. Ita Abulensis.

Sed cur jubet Deus Sacerdotes clangere buccinis Jubilei iisque expugnari Jerichuntem? Respondeo, ut significaretur tempus instare, quo terra sancta a Chanaanis, tanquam iniquis et injustis possessoribus, ad Deum quasi communem veramque Dominum et Principem vindicata, aliis iisque justis et fidelibus traderetur colonis, puta Hebræis Abrahæ posteris, quibus a Deo erat adiecta. In Jubileo enim prædia et possessiones vendite, vel quovis modo alienate, ad primos redibant heros et dominos, *Levit.* xxv. Judei autem in patre suo Sem, filio Noe, possederant Palestina, sed posteri ejus ex filia a Chanaanis fuerunt expulsi. Jure ergo hic quasi in Jubileo eorum posteris, scilicet Hebræis, quasi primos pristinosque heros in illam reduxit Deus; ideoque buccinis Jubilei eos clangere jussit.

Aliam causam dat Procopius: « Cur, inquit, tubis cornis ac jubileis classicum canere jussit? Eo quod animalibus cornigeris cornua murorum vice sunt, adeoque nobis loco cornu Dominus esse debet, juxta illud: Protector meus cornu salutis meæ, » *Psal.* xlv, 3.

Tertiam causam dat S. Ambrosius in cap. x *Lucei*, vers. 30, dicens: « Religionis insignia arma sunt sacerdotis, » q. d. Sacerdotum arma sunt

non gales capitis, sed buccine Jubilei, quia his suam religionem et sacerdotium testantur, quo prostravere Jerichuntem.

Porro hæc cæremônia pompæque per septem dies circumaudi Jerichuntem et buccinis clangendi, speciem habebat obsidionis et oppugnationis (sed umbratiliem, videlicet, ut Hebræorum fides exerceretur, et a timore excitaretur clangore tubarum, ac ut manifestissime pateret non humana arte, sed Dei uniti voluntate et potentia urbem superari. Ita Abulensis, Arias, Masius et alii.

Hoc est quod ait Apostolus, *Hebr.* xi, 30: « Fide muri Jericho corruerunt circuitu septem dierum. » « Fide, » qua scilicet Josue et Hebræi crediderunt Deo ipsi sum promittenti, ideoque ei obediunt urbem circumduco et clangendo.

Hic autem fuit ordo tollis pompæ. Hebræi bellatores armati præbant circumveniens urbem quasi se ostentantes urbi ad eam invidendam: illam mox sequebatur arca fœderis cum sacerdotibus bajulis et duce Josue. Claudebant agmen vulgus imbellis. Arca ergo erat in medio, et antè armatis, posterius cætero populo cingebatur, ne a Jerichuntibus erumpentibus intercepti possent. Unde arca hic non præcessit, nec ab armatis distabat duobus millibus passuum, ut factum erat in transitu Jordanis; sed eos immediate sequebatur. Primis sex diebus semel circuliore urbem clangendo; septimo vero die septies, ac tum ultimo circuitu, et clangere ac clamore horriso totius populi corruerunt muri Jerichuntis, atque Hebræi eam cingentes suo quisque loco ingressi illam vastarunt et concremarunt, feceruntque anathema.

Huc pertinet præceptum Leonis Imperatoris datum ab eo suis duobus et millibus in *Tactici*, cap. m. 188: « Quando, inquit, in acie, sol. contra luente cum hostibus conflicturus es, priusquam prelium committatur, jube milites sursum arma, nudos gladios, ferrea scuta et illustria, et hastarum cuspides tollere; hæc enim si admodum fulgeant, in aliquam perturbationem hostes conjicient. Quando vero jam manus conserueris es magno cum clamore vocis et armorum contra hostes contendant, itaque prelium eum hostibus insanat. »

Moraliter discant hic Duces et Prasides suos subditos semper labore aliquo occupare, ne marcescant otio. Unde Leo Imperator duobus suis ita præcipit in *Tactici*, cap. xx, num. 175: « Si exercituum tuum ad labores assuefacias, paratos et obediens eos tibi semper habebis, et aciem servantes, et corpore robustos. Otium enim languida et infirma facit corpora, timidas effeminasque mentes reddit: exarctatio autem et labores corpora strenua ac robusta, mentes viriles atque alacres facit. Antè tempus igitur omnia ad res agendas idonea præparentur, ut necessariis temporibus omnia in promptu sint. »

Anagogice, « Jericho, » id est, Luna, typus est mundi mutabilis et perpetuo sese mutantis, qui in die judicii canente tuba Archangeli evertetur, et igne conflagrationis comburetur. Ita Origenes hic *hom.* 7.

Tropologicè, sicut tunc clangentibus buccinis muri Jerichuntis corruerunt, ita nunc in lege nova, personante predicatione Apostolorum et successorum, cadii mundi superbia cum suis turribus et vitiis. Unde S. Chrysostomus, *hom.* 21 in *epist. ad Ephes.*: Israelita, ait, Jerichuntem everterunt, choreas agentium et cantantium more potius, quam bellatorum. Audi Origenem: « In adventu Jesu (Josue), inquit, muri Jericho subversi sunt, in adventu Domini mei Jesu mundus vincitur: si tubam predicationis ejus audis et sequeris, tibi destructus est mundus. » Subditque Jesum destruxisse mundi muros, id est, arma, scilicet idolorum cultum, divinationem demonum, commenta augurum, aruspicum et magorum, ac Oratorum eloquentiam, et Philosophorum sapientiam, rationes et argumenta. Clangit autem Christus tubis quatuor Evangeliorum, ac Epistolarum SS. Petri, Pauli, Jacobi, Joannis et Judæ.

Audi S. Augustinum, *serm.* 106 *De Temp.*: « Sicut tunc canentibus tubis muri ceciderunt, ita et nunc oportet ut civitas mundi, id est, superbia cum suis turribus, avaritia scilicet, invidia atque luxuria, simul cum populis, id est, omnibus concupiscentiis malis, assidua sacerdotum predicatione destruatut acie disperat. Non ergo oportet ut sacerdotes in Ecclesia taceant, sed audiant Dominum, dicentem: Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, et annuntia populo meo scelera eorum, » *Isaie* lviii. Et post nonnulla: « Tuba itaque peccatoribus necessaria est, que non solum aures eorum penetret, sed et cor concutiat, nec delectet cantu, sed castiget auditu, et strenuos quoque horletur in bonis, et remissos terreat pro delictis. Nam sicut in prælio tuba formidolosi militis mentem dejicit, et animum fortis accendit: ita et sacerdotalis tuba mentem peccatoris humiliat, animos viri sancti corroborat, nec parit voci, ut pareat saluti, et uno eodemque sono isti adhortationem dat, quemadmodum sit fortior ad vincendum; illi terrorem incutit, quemadmodum sit tardior ad peccandum. » Causam inferius subjicit: « Nam sacerdotales illius temporis tubas quid aliud præfigurasse credimus, quam hujus temporis sacerdotum predicationes, per quas non cessant peccatoribus terribili sono austerum judicium nuntiare, tristem gehennæ interitum prædicare et quodam comminationis strepitu aures delinquentium verberare? Sicut enim tunc tubarum clangor destructis cæmentorum muris ad populi interiora pervenit: ita nunc predicatione sacerdotum destructis pravæ cogitationibus ad anime nudam pertransit. Et sicut sacra vocis sonus contumacem

populum destruxit et captivavit, ita et nunc sacerdotalis prædicatio populum peccatorem subjugat. »

Sed cur septenario circuitu et clangore ruit Jericho? Respondeo, quia septenarius in Scriptura sacer est ob festum septimæ diei, sive sabbatum, atque significat universitatem, quia sex diebus Deus creavit mundum, et septimo quiescit. Hinc septem hic fuere buccinæ, septem sacerdotes, septem clangores, septem dies circuitus et clangoris. Vide dicta *Levit.* xxiii, 24, et *Num.* xi, 3. Audi S. Augustinum loco citato: « Septenario numero nunc per sacerdotes Dei non tam una civitas destruitur, quam totius mundi iniquitas dissipatur. Nam sicut in singularis urbis nuncupatione universi mundi habitus figuratur: ita septem dierum circulo totius mundi spatia distinguuntur, per quas sacerdotium predicationum tubæ ipsi sæculo excedium annuntiant, et iudicium comminatur, sicut scriptum est: Quoniam mundus peribit, et omnia que in mundo sunt. Qui autem facit voluntatem Dei, manet in æternum, sicut et Christus in æternum manet. » Mystici septenarii circuitus significationem et causam assignabo vers. 13.

Denique S. Chrysostomus, *homil.* 5 *De Penitentia*, et Procopius hic notant septem dierum circuitum præcepisse Deum, ut Jerichuntibus percelleret, et ad penitentiam peccatorum induceret. Hoc enim spatium penitendi ex sua clementia eis dedisse, ut excedium evaderent, sicut tres dies dedit Niivitis prædicante Jona cap. iv, qui et per eam excedium evaserunt.

5. CUMQUE INSONUERIT VOX TUBE LONGIOR ATQUE CONCORSOR. — Hebræice, cum trahent in cornu jubilei. Masius, cum cornu jubili inflabunt sono productione, ideoque concorsore, ut recte addit Noster, tum quia trahere vocem est vocem concidere et frangere: sic enim dum terram trahis, eam serrando incidis; tum quia diei halitus hominis tubam inflare nequit, quin inflationem hanc retrahat, infringat et incidat, ut respiret, et halitum spiritumque ad inflandum resursum.

7. ARMATI PRÆCEDENTES ARCAM DOMINI. — S. Chrysostomus in *Psal.* xlvii, quaerit: Si muri erant casuri, cur armis induuntur? Ac respondet, ut facilius Hebræi crederent urbem a se expugnandam; armantur ergo quasi revera bellaturi. Planius dicas velle Deum ut nos sibi in miraculis cooperemur, ac faciamus id quod est ex parte nostra; tunc enim facit Deus id quod sum est. Deus enim ubi otiosus abest, negotiosus adest, et conans juvat conantem, q. d. Armate vos, o Hebræi, et cum armis circuite urbem; tunc ego vobis adero, ac muros prostreram, ut armati urbem ingredieretis, armis vestris civem moctetis, et civitatem evertatis.

Porro Josue hic accurate servat præcepta militaria, que assignat Vegetius, *lib.* iii *De Re militari*, cap. ult., dicens: « Exercitus labore proficit, otio

conescit. Nunquam ad certamen publicum producas militem, nisi cum eum videris sperare victoriam. Subita conterret hostem, usitata vilescent. Nulla consilia meliora, quam illa que ignoraverit adversarius antequam facias. Quid facturus, tracta cum paucissimis et fidelissimis, vel potius ipse tecum.»

8. BUCCINIS CLANGENT. — Harum ergo clangore, sine balistis, sine arctibus, corruere muri Jericho.

Disce hic topologie quam infirma, exilis et vana sit Jericho, id est mundi gloria, utpote que solis tubarum flatibus ruit et evanescit. Audi S. Gregorium, lib. XX *Moral.* cap. XXIV: «Præsentis vite gloria quasi in alto cernitur, sed nulla stabilitate solidatur.» Audi et S. Chrysostomum, hom. 4 in *Epiat.* 1 ad *Corinth.*: «Non videtis pueros, quando ludentes struxerint aciem et ordinarint milites; et eos præcedunt lictores, et præcones, et puer incedit in medio, loco Imperatoris, quam sint ea que sunt puerilia? tales sunt res humane, iisque viliores et abjectiores, ut que sint hodie, eras non sint.»

9. RELIQUO VULGUS ARCAM SEQUEBATUR. — Hebr. est *חֲבֵרֵי מַעֲשָׂאֵי*, proprie idem est quod congregans, sive colligans, scilicet præcunctem turbam, hoc est claudens agmen, ut vertit Masius, Vatablus, Pagninus et alii. Septuaginta, *extremum agmen*, scilicet senum, famulorum, proselytorum, puerorum, feminarum, reliquique imbellis vulgi, quod arcam sequebatur. Prima enim acie præbiant bellatores, in media erant sacerdotes cum arca et buccinis, in ultima erat reliquum hoc vulgus. Porro Chaldaeus vertit, *et tribus stirpis Dan ibat post arcam*. Quin et Masius vertens, *claudentes agmen*, per hos intelligit Danitas, Aseritas et Nephthalianos; hæc enim tres tribus solebant claudere agmen castrorum in deserto. Verum in deserto arca erat in medio castrorum et duodecim tribuum; nam sex tribus antecedebant arcam, scilicet Judas, Issachar, Zabulon, Ruben, Simeon et Gad; sex vero sequebantur arcam, scilicet Ephraim, Manasse, Benjamin, Dan, Aser et Nephthali, ut patet *Nam. x. 42, 21* et sequent. Hic vero omnium tribuum bellatores armati præbant arcam, ut patet hoc versu; vulgus vero imbellis sequebatur arcam. Quare minus recte Cajetanus censet tribum Ruben, Gad et dimidiam Manasse præcessisse arcam, reliquis vero novem tribus post arcam incessisse.

AC BUCCINIS ONIA CONCREPABANT. — Hinc collige non solum sacerdotes, sed et reliquum populum buccinas suas inflasse; sed hæc diverse erant a buccinis sacerdotum, que erant Jubilee; populi vero erant vulgares et populares. Voluit enim Deus populum non esse otiosum, sed Deo et sacerdotibus in clangendo consentire et cooperari, et horrissonum omnium clangore Jerichuntini percellerentur, Negat id Masius, Lyranus et alii; sed clare id significat Noster, et Septuaginta hic; et

clarius vers. 13, ubi dicitur: «Vulgus autem reliquum sequebatur, et buccinis personabat;» que verba ita manifesta sunt, ut sine violentia ad sacerdotes torqueri nequeant. Quod ergo vers. seq. Josue populo imperat silentium, fuit hoc vocis et clamoris, non buccinarum et clangoris. Ait enim:

10. NON CLAMABITIS, NEC AUDIETUR VOX VESTRA, NEC ULLUS SERMO EX ORE VESTRO EGREDIETUR. — Ecce hic nulla clangoris et buccinarum fit mentio, aut velatio. Causam dat Procopius et Chrysostomus, hom. *De Penitentia*: Jussit, inquit, vulgus in cauda consequi, ut doceret neminem Dei aciem deserere debere, verum pro virili adversis copiis resistere, sive in eadem stent acie, sive decertantes sequantur.

DONEC VENIAT DIES (septimus) IN QUO DICAM VO-
BIS: CLAMATE ET VOCIFERAMINI. — Hebræa et Septuaginta, *clamate, et tuæ clamabitis*; Masius, *ululate, et ululabitis*; quod Noster significantius eodem sensu vertit: «Clamate et vociferamini,» quasi communi omnium voce vos invicem cohortantes ad prælium, ac quasi communibus animis armisque Jerichuntem invasuri. Hebræa est *תְּרַוּ* *tariv*, quod Noster et alii in *Psalmis* vertunt *Jubilate*. Unde Vatablus hic vertit, *Vociferamini, tum jubulum edite*, hoc est triumphum canite, quasi certi de victoria et urbis expugnatione. Et Origenes hic, *homilia 7*, vertit, *Jubilate*. «Beatus populus, inquit, qui se jubilationem. Quare vociferatio populi concors et unanimis jubilatio quædam fuit, et victorie acclamatio per modum hymni aut gratiarum actionis, ut merito dici beatus hic populus valeat, quippe qui sciat jubulare.» Et inferius: Si jubilationis consensus de teipso exigas, id est, si cogitationum et sensuum tuorum populus concordem semper et consortiam proferat vocem, ut in verbis et factis verax sis et constans, ac spiritus carni dominetur, jubilationis emitte vocem, quia tibi victus est mundus. Hæc Origenes. Iusius, sed ego brevitatis studio plura ejus verba in pauca contraxi.

CIRCUVIT ERGO ARCA. — Hebr. *יָסַב* *jasseb* in Hiphil, id est *circumduavit*. Sed Hiphil sæpe pro Cal sumitur; unde omnes hic vertunt, *circuvit*.
12. Igitur JOSUE DE NOCTE CONSGRGENTE. — Hebr. *בִּבְרֵךְ* *baboker*, id est, in aurora, mane, sive in crepusculo matutino cum discesceret, quando finitur nox, et incipit lux cum die.

13. DIE AUTEM SEPTIMO. — Tradunt Hebræi et Thalmud Babylonico, tract. *De sabbato*, cap. 1, septimum hunc diem fuisse sabbatum, eoque muros Jericho corruisse (ad religionem cultumque sabbati populo persuadendum) septima urbis circuitione septimoque clangore; ita ut primus dies circuitus fuerit Dominicus. Sic et Lyranus, Serarius et alii. Hinc Marcion blasphemabat Deum veteris Testamenti fuisse sibi contrarium, utpote qui sabbati quietem Judæis præcepisset, et tamen

in sabbato orbem circuire juberet. Sed respiciet Terullianus, lib. II *Contra Marcion*, cap. XX. Deum in sabbato prohibuisse opera humana duntaxat, non divina, seu que Dei jussu fiunt, quale hic erat circuire urbem; Deus enim erat Dominus sabbati, nec tantum in eo dispensare, sed et illud abolere poterat, uti prius illud instituerat. Judæis ergo fixit legem sabbati Deus, non sibi ipsi, quia ipse semper etiam sabbato operatur in celo et in terra omnia, quæcumque generantur et fiunt.

Porro Josephus scribit primum diem circuitus Jerichuntis fuisse diem Paschatis, sive decimam quintam Nisan. *Seder Olam rabba*, id est, Chronicon Hebræorum magnum, et Serarius censent fuisse primum diem post octavam Pasche, qui erat vigesimo secundo Nisan. Verum nihil hic certo statui potest, cum Scriptura nil de eo tradat.

Mystice Ambrosiaster (nam S. Ambrosium non esse auctorem patet, ex eo quod meminit Longobardorum Italiani invadentium, que invasio diu post mortem S. Ambrosii contigit) in cap. I *Apoc.*, hos septem Jerichuntis circuitus, ad septem Ecclesie et Jerusolym sæcula refert: «Jericho namque, inquit, omne corpus reproborum, quod est civitas diaboli, significat; per filios vero Israel electi significantur; per sacerdotes, prædicatores; per tubas, doctrina prædicationis; per populum vero qui eos sequebatur, omnes justi designantur, qui eorum doctrinam sequebantur, et actus imitabantur; per arcam autem quam ferebant, Christus intelligitur, qui in sanctis cordibus eorum habitans portabatur.»

Et paulo inferius: «Prima igitur circuitio ad eos justos qui ante diluvium fuerunt, pertinet, et filii Dei dicti sunt; civitatem igitur Jericho tandiu circuerunt, quamdiu a societate reproborum se sequestraverunt.

Secundæ diei circuitus ad eos qui post diluvium usque ad Moysen fuerunt, pertinet: qui et ipsi civitatem Jericho circumierunt, quia ab iniquitatibus reproborum se separaverunt.

Tertius vero circuitus ad eos qui sub lege fuerunt, pertinet: qui quanta sollicitudine a societate iniquorum se secedere debent, ipsa lex manifestat. Propheta vero ad quos quartus circuitus pertinet, in tantum peccata principum hominumque impiorum spreverunt atque reprehenderunt, ut pro hoc quidam eorum lapidati, quidam interfecti, quidam vero in occisione gladii mortui sunt. Apostoli vero et hi, qui ex Judæis crederentur, ad quos quintus circuitus pertinet, quanto studio se ab infidelium Judæorum consilio atque operibus segregaverint, Lucas in Actibus Apostolorum narrat. Gentes vero ad quas sextus circuitus pertinet, quanto ardore se a societate impiorum disjunxerint, martyres requisiti dicant. Septimus vero circuitus ad eos, qui temporibus Antichristi futuri sunt, pertinet; sed et illi quomodo Antichristi ministrorumque ejus

instabunt perfidiam, hic liber manifestat. Septimo ergo die circumventibus sacerdotibus cum arca Jericho, atque vociferantibus, muri Jericho ceciderunt, omnisque populus cum rege suo interfectus est: quia prædicationibus in fine mundi prædicatoribus veritatis finemque mundi ammittentibus, subito finis mundi advenit, omnisque civitas diaboli destructur, atque cum ipso capite suo diabolo perpetua morte damnatur.»

16. DIXIT JOSUE AD OMNEM ISRAEL: VOCIFERAMINI. — Vox Josue non poterat audiri a toto populo, utpote qui constabat tribus hominum millionibus. «Dixit» ergo id iis qui sibi vicini erant, et hi idem dixerunt proximis, et hi sequentibus, et ita deinceps usque ad ultimos. Aut certe «dixit,» id est, per præcones edixit, uti solet fieri in castris. Aut denique «dixit» duodecim principibus duodecim tribuum, quisque ex eis idem dixit singulis capitibus familiarum in sua tribu, et hi vicissim singulis patribus, et hi omnibus suis filiis et famulis.

17. SITQUE CIVITAS HEC ANATHEMA. — Hebr. *חֵרֶם* *cherem*, id est, res Deo soli devota, et in ejus honorem (ut de sacris qui esse læserunt, justa sumatur vindicta, itaque per eam divina justitie hoc piaculum lictur, quo honos Dei ablatas quasi restitatur) morti et excidio, vel reali, vel civili addicta. Tam enim *cherem* et anathemata sunt que Deo in perpetuum dicantur, et ad profanos usus redire nequeunt, uti hic erat aurum, argentum, æs, ferrum, etc. quam que Deo in holocaustum adolentur, aut per ferrum ignemque abolentur. Vide dicta *Levit.* XXVII, 28, et *Nam. XXI.* 2 et 3.

Quod vero præter legem *Deuteron. XX*, vers. 1, qua solum jubetur ne ulli Chananeorum parcant, sed omnes occidant, hic insuper jubetur ipsa urbs Jericho concremari, quod in aliis Chananeorum urbibus deinceps a Josue expugnatis factum non legitur, cause fuerunt tres.

Prima, quod Deus Jerichuntem primam hostilem urbem, sibi quasi primitias Chananeæ deposceret: primitias autem integre Deo persolvi debebant. Ita Josephus, Theodoretus, *Quest. VI*, et Hebræi.

Secunda, quod solius Dei vi hic parta esset victoria et Jericho expugnata, cum in cæteris urbibus subigendis Hebræi acriter decertarint, et eas insultu militari superarint.

Tertia, quod Deus voluerit exemplum severe vindictæ cæteris Chananeæ urbibus in prima Jerichunte statuere, etisque terrorem incurrere, et simul ad penitentiam sceleratissime vite provocare.

Porro hæc Josue gessisse Dei instinctu, vel Angoli monitu, licet Scriptura non exprimat, patet credere ex dictis cap. I et cap. VI, in fine, et cap. VI, vers. 2. Sic Romani urbes hostiles diris et anathemati certa verborum formula devovebant. Licet quantum consulem in bello

contra Latinos se una cum hostibus anathemati devovisse, hac prece : « Jane, Jupiter, Marspiter, Quirine, Bellona, Lares, vos precor uti populo Romano vim victoriamque prosperetis; hostesque populi Romani terrore, mortique officialis; sicut verbis nuncupavi, ita pro Republica populoque Romano legiones auxiliaque hostium mecum diis Manibus tellurique devoceo. »

18. VOS AUTEM CAVEITE NE DE HIS QUE PRECEPTA SUNT QUIPPAM CONTINGATIS, ET SITIS PREVARICATIONIS REI. — Hebraice, *Tantum servate vos ab anathemate, ne forte anathematizetis* (anathematis culpam et penam vobis imponatis) et *capiatis de anathemate* (clarius verit Masius: *Ne forte anathematizetis*, id est, capiatis de anathemate; rō enim et est *ēpēpēōs*, id est, explicativum, idemque valet quod, id est), et *ponatis castra Israel in anathema*, ut propter anathema per sacrilegum Deo sublaturum, castra ipsa fiant anathema, id est, excidio a Deo per justam vindictam addicantur; quod Noster verit: « Et omnia castra Israel sub peccato sint atque turbantur, » ne sollicit unus qui aliquid ex Jericho suffurabitur, peccati et anathematis sui contagio et communiōe, omnia castra involvat et contaminet peccato, æque ac pœna peccati furtique sui. Castra enim censebantur esse unum corpus politicum, sive unus populus; quare que unus ex eis peccasset, Deus occulto iudicio in omnes vindicare decreverat. Sensus est, *q. d.* Cave ne ex Jerichunte anathemati addicta quidquam suffuremini, ne sitis causa anathematis et perditionis, non tantum vestre, sed et totorum castrorum Israel. Similis phrasit est cap. seq., vers. 4 et 11; *Matth. xxvi, 8; Joan. xii, 4; Deut. xvi, 8.* Hac quoque de causa toties in Scriptura ingeminatur: « Auferte malum de medio vestri, » de quo plura cap. seq.

Porro pro *תַּחֲרִימוֹ תַּחֲרִימוֹ* *tacharimu*, id est *anathematizetis*, Septuaginta vertunt *ἐπιμαρτυρετε*, id est, in animum inducentes, cogitantes quasi pro 7 legentes affine; puta 7, pro *tacharimu*, legerit *תַּחֲרִימוֹ תַּחֲרִימוֹ* *tachmodu*, id est, desideretis, concupiscatis, ait Masius; aut certe, ut Serarius, Septuaginta nove acceperunt *ἐπιμαρτυρετε*; pro *ἐπιμαρτυρετε*, id est, in ira ponentes, scilicet ira et vindicta Dei subjacentes, eamque in vos accersentes : *ὀργη* enim non tantum animam, sed et iram significat.

19. QUIDQUID AUTEM AURI ET ARGENTI PUERIT, ET VASORUM ENOORUM AC FERRI, DOMINO CONSECRATUR. — Hebraice, *sanctitas est ipsi Domino*, id est, quasi res sancta et sacra Deo consecratur; unde, ut talis, sit « repositum in thesauris ejus. » Chaldeus, *in thesaurum domus sacrarū Domini inferatur*, puta in tabernaculum, quod erat quasi templum mobile Hebræorum, ad ejus usum et ornatum. Jericho enim facta erat *cherem*, id est anathema : tota ergo Deo soli cedere debebat, scilicet urbs per incendium, aurum vero, argen-

tum et res (sub quibus aurum, chalybem, plumbum cæteraque metalla, quorum rarior erat usus in tabernaculo, intellige) per oblationem in tabernaculo : nil vero ex ea in privatos vel profanos usus converti poterat.

Topologice Procopius : Viros Dei, inquit, non divitiarum, non gloria, non potentia, non sapientia secularis cupidos esse decet. Est autem aurum divitiarum figura seu imago, argentum gloriam representat, res sapientia loquacitatem, ferrum robur et potentiam. Deus simul cum Achan propinquos ipsius perdidit, quod facinoris ipsius conscii fuissent. Ipse quidem pœnas dat; populus autem ad pietatem redditur instructor, cautione sacrilegii tanquam rei pestifere eis subeunte.

20. Igitur omni populo vociferante et clamantibus tubis. — Hebraice est, *et clamavit populus, et clamaverunt tubis*. Prins sacerdotes clamaverunt tubis, deinde populus hoc clangore excitatus clamorem suum clangori junxit. Unde Valubius verit, *Conclamavit igitur populus, postquam clamaverunt cornibus*. Sic et Masius. Ac clare Septuaginta in editioe Romana, *Et clamaverunt tubis Sacerdotes; ut vero audiret populus tubas, jubilavit universus populus jubilatione magna*. Hebraice enim *תָּרְוָה תָּרְוָה* *taru*, quod Noster verit, *Clamaverunt, vociferati sunt*, Septuaginta vertunt *ἠθάλα*, id est jubilavit; *ἠθάλα* enim est jubilo, vociferor, clamo, ululo. Vide dicta vers. 10, ubi adverte *ἠθάλα* duo significare, primo, clamorem edere militarem ad congregandum, quem edunt milites ante pugnam instructa acie conflicaturi, ut animos iramque in hostes exanimet. Unde Masius verit, *ululata; secundo, jubulare, sive exultare et canere triumphum parta jam victoria*; quanquam Varro asserat jubulare proprie significare querelam, sive queritacionem rusticorum aliorum opem implorantium. Utinamque huic loco congruit. Nam Hebraei clamabant ante pugnam, quasi invasuri Jerichontem; et simul jubilabant, quasi ex Dei missione certi de victoria et ejus excidio. Porro Leo Imperator in *Tactis*, cap. xx, num. 204, de clamore militum ita sancit : « Ut robur exercitū inseras, precepe ut si hostes cum clamore contra tuos veniant, tui statim cum silentio et taciturnitate precedant : sin illi silentes ac taciti ambulaverint, tum clamore ac stridore armorum tui illos invadent. »

MURI CORRUERUNT. — Hebraice, *ceciderunt mania subter se*. Chaldeus, *labebatur murus urbis, et absorptus est subter se*. Audi Cajetanum : « dicendo sub ea, manifestat quod vel in fossam circumcirea, vel majori miraculo sub terram casurus erat murus, ut Israelite non impedirentur a ruinis muri, sed liberum haberent ingressum circumcirea in civitatem. » Septuaginta, *cecidit murus circumquaque, impellentibus scilicet ad hoc signum sonumque murum Angelis, vel Deo con-*

cursum suum muro stanti ad standum subtrahente. Sicut enim sole subtrahente radios suos lux evanescit, sic Deo subtrahente concursum suum res corrui et evanescit. Porro potest Deus subtrahere concursum suum rei ad consistendum erecte, itaque facere ut res erecta non consistat, sed corrui, et non subtrahere ad existendum, sed rem in sua existentia conservare. Ita fecit hic: subtrahendo enim concursum erectioni muri fecit eum labi et ruere; conservando vero eundem existentie muri, fecit ut lapides muri ruentis in suo esse permanent, et non abirent in nihilum, utique in nihilum abirent, si Deus ab existentia eorum concursum suum subduxisset. Præter hunc Dei concursum necessarius fuit alius, quo Deus concursus cum muri casu, ut scilicet is ex alto in terram caderet et rueret.

Omnis enim res sicut in sui creatione, sic et in sui conservatione infime pendet a Deo; conservatio enim est quasi continua creatio. Sic Christi vox dejecit armatam cohortem in monte Oliveti, et Paulum in campo Damasci : vox Domini confregit cedros Libani, vox Petri dejecit Ananiam et Saphiram, et Britannos hereticos jussu S. Germani decantatum Alleluia, ut Boda testatur lib. I *Histor.* cap. xx. Et Albigenes illud ex hymno : « Hostem repellas longius, » ut narrat *Historia Simonis Montisfortii* (1).

Quin et Robertus Francie rex psallens cum sacerdotibus, urbis Avellonis quam obsidebat, muros dejecit, suisque in eam aditum patefecit, uti narrat Lipsius in *Exempt. polit.* cap. II.

21. ET INTERFERERUNT OMNIA QUE IN EA ERANT. — Hebraice *תַּחֲרִימוֹ תַּחֲרִימוֹ* *tacharimu*, id est anathematizarunt, perdidit, exciderunt. Jericho enim erat *cherem*, id est anathema et excidio addicta.

Mystice Lyranus : « Jericho, ait, significat civitatem culpæ, quam fecit amor sui usque ad contemptum Dei. Hæc civitas triplici muro clauditur, muro scilicet carnalis concupiscentie, temporalis affluentie, et mundialis excellentie. » Et paulo post : a Triplex hic murus subvertitur sonitu sanctæ predicationis, clamore devotæ orationis, circuitu propriæ discessionis; qui circuitus debet fieri septem vicibus, id est perfecta, quia perfectio numero septenario designatur. Qui enim convertitur de culpa ad gratiam, debet diligenter et perfecte discutere propriam conscientiam. Quidquid autem in hac civitate reperitur saluti contrarium, debet interimi. Quod autem ibi invenitur auri philosophicæ sapientie, argenti eloquentie, vasorum enoorum, id est, naturalis industrie, que valet ad multa, sicut et vasa ferri, id est, corporalis et temporalis potentie, debet Domino consecrari, id est, de cætero bonis acti-

(1) Corruentes muri Jericho Hebræorum ululatus divinum est miraculum ad fidem stabilendam. Predictio fuerat mirabilis hic eventus a Josue; que predictio haud incertum facit hoc miraculum eo quod naturales hominis inspirationes superet.

bus applicari. Rahab cum suis propter opus pietatis salvatur, quia secundum diem Salvatoris, *Matth. cap. v* : Beati misericordiam, quoniam ipsi misericordiam consequentur.

22. PRODUCETE RAM (RAHAB) ET OMNIA QUE ILLIUS SUNT. — Hebraice *וְצִמְחֵי הַחֲטָיִם* *hatsu*, id est, *educite filiam*, scilicet extra domum suam. Hæc enim tota urbe confligante pariter conflagravit. Tota enim Jericho erat anathemati et incendio addicta. Alii qui tamen ex vers. 23, censent domum Rahab ab incendio communi servatam, ac Rahab educatam extra castra, de quo vers. seq. Notet hic dux belli fidem hosti datam a suis servare, sicut Josue servavit fidem datam Rahab ab exploratoribus. Unde S. Ambrosius in cap. x *Luce*, vers. 30 : « Iste (Josue), ait, sollicitus magis fidem servare, quam vincere, meretricis prius mandat salutem quam excidium civitatis. »

Porro, perperam Masius Rahab hæc censet esse diversam a Rahab, que ponitur in genealogia Christi *Matth. cap. i*; eodem inclinat ibidem Theophylactus. Nam S. Hieronymus et alii passim docent esse eandem.

23. INGRESSIQUE JUVENES. — Hebraice, *juvenes exploratores*. Unde patet eos fuisse non senes, sed juvenes, utpote ad tale facinus aptissimos. Perperam ergo Rabini censent exploratores hos fuisse Caleb et Phinees, qui (autem ipsi), hæc ætate essent senes, robore tamen et vigore erant juvenes.

EXTRA CASTRA ISRAEL. — quia illa sancta erant per circumcissionem, per publicum Dei veri cultum, per arcam fœderis, per Josue, sacerdotes, etc.; Rahab vero erat e gente infidelis et impia, ac necdum publice Judaismo nomen dederat; cognati quoque ejus et affines erant adhuc infideles et idololatæ; sed paulo post a Josue et Hebræis ad fidem cultumque unius Dei, et ad Judaismum fuere conversi, ideoque inter castra Israelis admissi. Ita Adulensis, Masius, Salius et alii.

25. ET DOMUM PATRIS IUS. — Per « domum » non materiam, sed familiam intellige, puta fratres, cognatos et affines Rahab. Unde R. Simeon : Rahab, ait, sua fide tantum apud Deum consecuta est gratiam, ut etiam ducentos homines cognatos sibi conjunctos habuisset, atque illi cum ducentis alienis prosapis affinitatem contraxissent, omnes illius gratia salvati fuissent.

Porro nupsit postea Rahab Salmon principi tribus Juda, si non ut primaria, certe ut secundaria uxor; erat enim polygama tunc licita. Torneilius et Salmeron putant Rahab nupsisse Salmon anno ætatis sue decimo quarto, Hebræi quinquagesimo; verisimilius Salius censet Rahab fuisse quinque et viginti vel viginti annorum (fuerat enim meretrix), Salmonem vero fere quadragesimo annorum exstitisse.

FEKIT JOSUE VIVERE, — id est, sanam et incolumem cum omnibus suis pressit, in vita conser-

vavit; hoc enim significat Hebraice חֶשֶׁת *heseth*. Minus recte ergo Hebraei exponunt: alimenta ad vitum necessaria et suppediavit, licet et hoc fecisse Josue non sit dubium.

20. IMPRECATUS EST JOSUE, DICENS: MALEDICTUS VIR, etc., QUI EDIFICAVIT JERICHO. — Dira hæc imprecatio Josue facta est Dei instinctu, ut par est credere, idque eo fine, ut æternum in rudibus Jerichuntis exstaret monumentum divinæ potentie, et vindicte in impios ejus cives; ac benignitatis, veritatis et fidelitatis in pios Israelitas, quod omnibus sæculis terrorem incuteret, omnesque ad Dei timorem et cultum provocaret. Ita Masius, Arias et ceteri.

IN PRIMOGENITO SUO. — Masius, *In primogenitum suum jaciatur ipsius fundamentum, et in mirram suam collocet illius vasca, quasi lapides jaciendo in fundamentum Jerichuntis, eosdem jaceret in suos, iisque eos lapidaret et occideret.* Sensus est, *q. d.* ait Masius: Quisquis unquam per futura sæcula ausus fuerit instaurare Jerichuntem a Deo statutam anathema, hic cum prima urbis fundamenta jecerit, maximum natu ex filiis suis amittat, deinde inter edificandum

ceteros omnes ex ordine, postremo autem minimum omnium, cum jam opere absoluto ad januarum locationem deveniret, Ita Rupertus hic cap. xvi, qui et culpe congruam hanc fuisse penam ostendit, dicens: « Ut ambiendo conditoris nomen, totum cum effectu perderet genitoris honorem, » *q. d.* Justum est ut conditor velite urbis desinat esse genitor sobolis. Ita has diras reipsa incurrit inobediens Hiel, qui Jerichuntem reedificans filios amisit, ut patet III Reg. xvi, 34, ubi dicitur: « In diebus ejus edificavit Hiel de Bethel Jericho; in Abiram primitivo suo fundavit eam, et in Segub novissimo suo posuit portas ejus: juxta verbum Domini, quod locutus fuerat in manu Josue filii Nun. »

Tropologice, destruit Jericho, qui abrenuntiat Satanae et mundi pompis; reedificat vero, qui veritatem ad vitia: hic amittit primogenitum in fundatione, et novissimum in portarum positione, quia et fundamenta fidei, a quibus bona virtutum adificia inchoantur, et claustra bonæ actionis perdit. Ita Beda, et ex eo Angelomus, et Eucherius in III Reg. xvi, 34.

CAPUT SEPTIMUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Achan furatur ex spoliis Jerichuntis, ideo caduntur Hebraei ab Haiensibus; mox, vers. 7, orante Josue Deus furtum Achan sortitione detegit, ideoque ipse furtum confessus, vers. 20, cum suis igne consumitur.

1. Filii autem Israel prævaricati sunt mandatum, et usurparunt de anathemate. Nam Achan filius Charmi, filii Zabdi, filii Zare de tribu Juda, tulit aliquid de anathemate, iratusque est Dominus contra filios Israel. 2. Cumque mitteret Josue de Jericho viros contra Hai, quæ est juxta Bethaven, ad Orientalem plagam oppidi Bethel, dixit eis: Ascendite, et exploreate Terram. Qui præcepta complentes exploraverunt Hai. 3. Et reversi dixerunt ei: Non ascendat omnis populus, sed duo vel tria millia virorum pergant et deleant civitatem; quare omnis populus frustra vexabitur contra hostes paucissimos? 4. Ascenderunt ergo tria millia pugnatorum. Qui statim terga vertentes, 5. percussi sunt a viris urbis Hai, et corruerunt ex eis triginta sex homines, persecutique sunt eos adversarii de porta usque ad Sabarim, et ceciderunt per pronam fugientes: pertimuitque cor populi, et instar aquæ liquefactum est. 6. Josue vero scidit vestimenta sua et pronus cecidit in terram coram arca Domini usque ad vesperam, tam ipse quam omnes senes Israel: miseruntque pulverem super capita sua, 7. et dixit Josue: Heu, Domine Deus! quid voluisti traducere populum istum Jordanem fluvium, ut traderes nos in manus Amorrhæi, et perderes? utinam, ut cepimus, mansissemus trans Jordanem! 8. Mi Domine Deus, quid dicam, videns Israelem hostibus suis terga vertentem? 9. Audient Chanaanæi, et omnes habitatores Terræ, et pariter conglobati circumdabunt nos, atque debebunt nomen nostrum de terra; et quid facies magno nomini tuo? 10. Dixitque Dominus ad Josue: Surge, cur jaces pronus in terra? 11. Peccavit Israel, et prævaricatus est pactum meum: tuleruntque de anathemate, et furati sunt atque mentiti, et absconderunt inter vasa sua. 12. Nec poterit Israel stare ante hostes suos, eoquæ fugiet:

quia pollutus est anathemate, non ero ultra vobiscum, donec conteratis eum qui hujus sceleris reus est. 13. Surge, sanctifica populum, et dic eis: Sanctificamini in crastinum; hæc enim dicit Dominus Deus Israel: Anathema in medio tui est Israel; non poteris stare coram hostibus tuis, donec deleatur ex te qui hoc contaminatus est scelere. 14. Acceditisque mane singuli per tribus vestras, et quemcumque tribum sors invenir, accedet per cognationes suas, et cognatio per domos, domusque per viros. 15. Et quicumque ille in hoc facinore fuerit deprehensus, comburetur igni cum omni substantia sua: quoniam prævaricatus est pactum Domini, et fecit nefas in Israel. 16. Surgens itaque Josue mane applicuit Israel per tribus suas, et inventa est tribus Juda. 17. Quæ cum juxta familias suas esset oblata, inventa est familia Zare. Illam quoque per domos offerens, reperit Zabdi: 18. cujus domum in singulos dividens viros, invenit Achan filium Charmi, filii Zabdi (1), filii Zare de tribu Juda. 19. Et ait Josue ad Achan: Fili mi, da gloriam Domino Deo Israel, et confitere, atque indica mihi quid feceris, ne abscondas. 20. Responditque Achan Josue, et dixit ei: Vere ego peccavi Domino Deo Israel, et sic, et sic feci. 21. Vidi enim inter spolia pallium coccineum valde bonum, et ducentos siclos argenti, regulamque auream quinquaginta siclorum: et concupiscens abstuli, et abscondi in terra contra medium tabernaculi mei, argentumque fossa humo operui. 22. Misit ergo Josue ministros: qui currentes ad tabernaculum illius, repererunt cuncta abscondita in eodem loco, et argentum simul. 23. Auferentesque de tentorio tulerunt ea ad Josue, et ad omnes filios Israel, projeceruntque ante Dominum. 24. Tollens itaque Josue Achan filium Zare, argentumque et pallium, et auream regulam, filios quoque et filias ejus, hoves et asinos, et oves, ipsumque tabernaculum, et cunctam suppellectilem (et omnis Israel cum eo) duxerunt eos ad vallem Achor, 25. ubi dixit Josue: Quia turbasti nos, exturbet te Dominus in die hac. Lapidavitque eum omnis Israel; et cuncta quæ illius erant, igne consumpta sunt. 26. Congregaveruntque super eum acervum magnum lapidum, qui permanet usque in præsentem diem. Et aversus est furor Domini ab eis. Vocatumque est nomen loci illius, Vallis Achor, usque hodie.

VERS. 1. 1. FILII AUTEM ISRAEL PRÆVARICATI SUNT MANDATUM, ET USURPAVERUNT DE ANATHEMATE. — id est, de spoliis Jerichuntis, quæ anathemati, id est, exilio et incendio a Deo erat addicta. Nota: Unus Achan id fecerat; illius tamen unius peccatum per synecdochen toti societati et corpori, puta populo Israel, cujus ipse pars erat, tribuitur, ut ostendatur.

Primo, quam Deo res exosa et invisæ sit peccatum, utpote quod ab uno admissum tam multos iræ et vindictæ Dei subjecerit.

Secundo, quantum valeat bona vel mala societas, utpote in qua sit, ut communis vitæ et conditionis, sic et vitiorum virtutumque et actionum omnium communio.

Tertio, quam præsidet et superiores debeant singulis in congregatione sua, cui præsent, invigilare, ne unius peccatum in totam congregationem redundet, imo suo contagio proserpat. Sicut enim ovis ovi affricat suam scabiem, sic vicinus vicino affricat suum scelus. Ita Origenes hic, hom. 17. Audi S. Chrysostomum hom. 4 in verba isaie, *Vidi Dominum*: « Lues quedam, inquit, est peccatum, per ultionem evulgetur ac tradu-

catur apud omnes, ne corrumpat omnes, ut ubi cognovit quantas minas una peperit transgressio, fugiant ultionem; de multis alioqui sumendam æternam vindictam. »

Quarto, quam singuli de locis suis ex charitate debeant esse solliciti; utpote quorum virtus vel vitium non solum in ipsos, sed et in totam congregationem a Deo præmiletur vel vindictetur. Quocirca S. Matthias Apostolus, teste Clemente Alexandrino, lib. III *Strom.*, dicere solebat: « Si electo vicinus peccavit, peccavit electus. Nam si ita se gessisset, ut jubet verbum vel ratio, ejus vitam ita vicinus esset reveritus, ut non peccasset. » Hinc toties ingeminat Scriptura: « Auferte malum de medio vestri. »

NAM ACHAN, etc., TULIT ALIQUID DE ANATHEMATE. — Septuaginta Achan vocant *Achar*, et ita ab omnibus vocatur I *Paral.* cap. II, vers. 7. Achan ergo fuit *Achar*, id est turbator, quia suo furto turbavit tota castra Israel, ut ab Haiensibus hostibus cederentur. Unde I *Paral.* cap. II, 7, causa cur vocetur *Achar* addicitur, dum dicitur: « Qui turbavit Israel. » Radix enim אָחַר *achar* significat turbare. Unde locus suppletioi *Achar* vocatus est

(1) Septuaginta et Vulgatus I *Paral.* II, vers. 6, vocant Achar filium Zambri, vel Zamri; non vero Zabdi, ut Hebræi.

vallis Achor, id est, vallis turbationis, ut patet vers. ult. Porro hæc Achan tentatio fuit humana: difficile est enim militem victorem a spoliis hostium cohiberi; unde idem sepe victoriam quam peperit, perdidit. Audi S. Ambrosium, lib I. *Offic.* cap. xxxix: «Frequentur pulsus hostibus, inclinata in fugam adversariorum acie, dum exuvias cesorum capitur prælator, inter ipsos quos stravit, miserandus occubuit, et triumphis suis allecæ legiones dum spoliis occupantur, hostem in se revocaturum qui fuerat.» Quoties id vidimus in Christianis Turcas sternentibus?

FILII ZABDI. — I. *Paral.* II, 7, vocatur filius Zamri. Avus ergo Achan fuit binomius, tamque Zabdi quam Zamri vocabatur. Hæc ergo fuit ejus genealogia: Judas genuit Phares et Zare de Thamar, Zare genuit Zabdi, Zabdi genuit Charmi, Charmi genuit hunc Achan, qui proinde fuit quartus a Juda; a Juda autem usque ad furtum Achan, fuerunt anni ut minimum 260; quare quisque eorum generare debuit ante ut minimum 63; nam quater 63 faciunt 260, sed hoc illa ætate erat frequens.

2. CUMQUE MITTERET JOSUE VIROS CONTRA HAI. — Urhem hanc ex S. Hieronymo, Josepho et aliis ita describit Adrichomius in *Descript. terræ sanctæ*: «Hæc, quæ et Chai, et Josepho Ada vel Aina, Hieronymo Agai et Ai, civitas quondam pulcherrima, et in montanis, ut ait Bredenbachius, capta a Josue succensa, rege suspensio et cæso populo. In Isaiâ Aiah appellatur, ut notat Benedictus, per quam Sennacherib rex transit oppugnaturus Jerusalem, *Isaiâ* cap. x. Fit ejusdem mentio *Jerem.* XLIX, 1; *Esd.* II, 2; *Esd.* VII. Ejus Hieronymi tempore vix parvæ ruinæ residuebant, et locus tantummodo monstrabatur. Est ad Occidentalem plagam Bethelis, non multum ab ea distans.»

QUE EST JUXTA BETHAVEN, AD ORIENTALEM PLAGAM OPPIDI BETHEL. — Hinc patet Bethaven distinctum fuisse locum a Bethel. Ipsa tamen Bethel (1), id est, domus Dei, dicta est quoque Bethaven ab Osee, cap. IV et seq., id est domus idoli et iniquitatis, ob collocatos in ea a Jeroboam vitulos aureos, quos quasi idola Israel adoravit.

5. ET CORRUPERUNT EX HIS TRIGINTA SEX HOMINES. — Ecce unus Achan furtum punit Deus cæde sex et triginta hominum, et fuga trium millium, qui quoniam, ait Procopius, deteriores forte aliis fuerunt, opportunesuorum delictorum fuerunt supplicium.

PERSECUTIQUE SUNT EOS ADVERSARI DE FORTE (HIBIS HAI) USQUE AD SABARIM. — Masius censet hunc locum dictum fuisse Sabarim ab hæc strage et contritione Hebræorum: סַבְרִים *scabar* enim significat frangere, confringere, conterere. Porro Septuaginta et Chaldeus pro *Sabarim* aliis punctis legentes חִשְׁבִּירִים *hisbirum*, vertunt, usque dum contriverunt eos. Cajetanus Sabarim interpretatur saxa fracta, quod locus esset saxosus; confragosis et præruptis.

(1) Bethel erat sita ad septentrionem Jericho.

PERTINENTIQUE COR POPULI. — Hebraice, *liquebat cor populi, et evadabat in aquam*, fidebat fluidum, solutum, trepidans et languidum instar aque.

6. JOSUE VERO SCIDIT VESTIMENTA SUA, — ex publico calamitatis sensu et dolore, quem ipse voluit dux præ omnibus, ino pro omnibus acerrimum sentiebat.

Porro scissio vestium erat cæremica olim usitata in luctu, vel in rei et sceleris alicujus atrocitate. Sic Jacob ob filium Joseph amissum scidit vestes suas, *Genes.* XXXVII, 34. Idem fecit Calphas ob speciem blasphemiam, ut ipse putabat, *Math.* XXVI, 65.

MISERUNTQUE PULVEREM SUPER CAPITA SUA. — Hoc alterum est signum luctus, humilitatis et penitentiam, datum primitus Adæ post lapsum: «Memento quia pulvis es, et in pulverem reverteris», *Genes.* III, 19. Sic Job cap. ult., vers. 6: «Ago penitentiam, ait, in favilla et cinere.» Et David: «Quia cinerem tanquam panem manducabam», *Psal.* XXXVI. Et Daniel, cap. IX, 9, cepit Deum «deprecari in jejuniis, sacco et cinere.» Sic rex Ninive predicante Iona, cap. III, 6, penitens «indutus est sacco et sedit in cinere.» Judith quoque, cap. IX, 4, itura ad Holophernem, «induens se cilicio posuit cinerem super caput suum.» Idem fecit Esther itura ad Assuerum, cap. X, 2, et Mardocheus, cap. IV, 1. Hinc multi Sanctorum, ut S. Martinus, S. Carolus Borromeus, S. Franciscus morientes, cilicio et cinere aspersi animam Deo reddiderunt. Idem etiamnum faciunt multi fideles et religiosi.

7. ET DIXIT JOSUE: HEC, DOMINE DEUS! — Josue, quia dux populi, ejus cladem in se suscipit, pro eoque plangit coram Domino, ut veniam obtineat, et toti populo salutem veteriarque impetret. Idem faciat Princeps et Prælati in publica calamitate: hæc enim a publica persona et Principe deprecanda et amolienda est.

UTINAM, UT COEPISUS, HANSISSEUS TRANS JORDANEM! — videlicet in Calvad commemorantes, puta in regnis regum Og et Basan. Sic enim evasisseus cladem hanc, quam transitio Jordanis apud urbem Hai accedimus.

8. MI DOMINE. — Hebraice מִי אֲדֹנָי *Adonai*, id est in me Domine, scilicet respice, ut benignis misericordis oculis me totumque populum intuearis, nobisque reconcileris. Est placida et fidens Dei compellatio, quam Noster optime vertit: «Mi Domine.»

9. DELEBUNT NOMEN NOSTRUM DE TERRA, ET QUID FACHES MAGNO NOMINI TUO? — q. d. Parvi momenti est nostrum (qui viles homunciones et peccatores sumus) nomen exile deleri de terra, sed eo delecto delebitur quoque de terra nomen tuum, Domine, quod magnum est. Nos enim fere soli illud novimus et colimus. Ratio est, quia tu promissisti te terram hanc nobis licitum: jam autem cum permittis nos ab ejus incolis credi, dicent gentes te promissa tua præstare non p

adiment tibi nomen et filium Omnipotentis; vel certe noluisse, itaque tibi tollent nomen sancti et fidelis in promissis. Rursum cum nomen tuum magnum JEOVA cæteris et Gentibus non induraris, illudque soli Mose et Israelitis revelaris, ut ab illis solis adoretur, si Israelem perdis, quis nomen tuum celebrabit et colet? Si nobis juste irascaris ob scelera nostra, nosque vis castigare, consule saltem gloriæ tuæ et sanctificationi nominis tui, ut nos non perdas, sed more tuo protegas, ac in Chananae possessionem, uti pollicitus es, inducas, ut omnes gentes nomen tuum glorificent, teque omnipotentem, fidelem et benignum erga tuos fideles agnoscant, timeant et venerentur. Efficax est hæc oratio, que Deum quasi stringit et cogit ad miserendum, ne nomen ejus sanctum a gentibus rideatur et blasphemetur.

10. SURGE, CUR FACIS FRONS IN TERRA? — Prostraverat ergo totum se Josue pronum in terra, ut summo coram Deo se humiliaret, summamque et reverentiam æque ac penitentiam exhiberet. Jaccens enim pronus quasi dorsum suum Deo ad verba offerebat, q. d. En ego pro populo reum me tibi offero: quod ille peccavit, ego exsolvam. Amove ergo ab eo flagella tua, illaque in dorsum meum converte et reciproca quantum lubet. Unde Deus exorat: «Surge, ait, quid jaces?» quasi dicat: Surge, noli te diutius affligere, scio quid velis, faciamque ut scias quid facto sit opus, ad cladem a tuis acceptam resarciendam: ego enim cor tuum contritum et humiliatum despiciere nequeo, sed benigne aspiciere a mea pietate quasi cogor.

11. PECCAVIT ISRAEL. — UDUS ex Israel, scilicet Achan, qui DOMAM dedecusque suum toti Israeli afflavit.

MENTIUS SENT. — Mentitus est Achan; professus est enim se servatum pactum meum legemque et sententiam anathematis in Jerichumtem a me fulminatam: porro non verbo, sed facto mentitus est, anathemata mea sibi suffurans et rapiens.

13. SERGE, SANCTIFICA POPULUM. — id est, jube ut populus se sanctificet, hoc est, lustret et purificet lotionem vestium, presertim et seculbitu, ut scilicet lavet vestes, et ab uxoris absteineat, itaque excitetur ad luctum et penitentiam. Vide dicta cap. III, vers 3, et *Ezodi* XIX, 40: ut hæc lustratione comparatur ad anathema hoc occultum deprehendendum et vindicandum, itaque mihi reconcilietur.

ANATHEMA IN MEDIO TUI EST, ISRAEL. — quasi dicat: O Israel! in officii tui pactique es proditor, utpote qui anathemata mea fureris, habesque et abscondas in medio tui. Quare «non poteris stare coram hostibus tuis, donec deleatur ex te tui hoc contaminatus est scelere.» Audiant hoc Principes et Prælati, ut anathemata, hoc est sacrilegia et scelera auferant et populo, si Deum placare, pubesque bellorum, famis et pestis clades ab eo immisas avertere satagunt. Audiant Leonem Im-

peratorem suo duci de die belli mandantem in *Tactis*, cap. XIV, num. 1: «Hoc ante omnia precipiendum est, ut purus ac sanctus exercitus tuus sis, et pridie vesperi preces efficaces ac diuturnæ adhibeantur, omnesque Deo consecratur, verbis factisque persuadeantur se Deum adiutorem habere, atque hoc modo ad bellum puros, sinceros alacresque procedere.»

14. ACCEDETISQUE MANE SINGELI PER TRIBUS YESTRAS, ET QUANCUMQUE TRIBUM SORS INVENIT, ACCEDET (ILLA TRIBUS INVENTA REA) PER COGNATIONES SUAS, ET COGNATIO PER DOMOS, DOMUSQUE PER VIROS. — Primo ergo, jacta fuit sors per duodecim tribus, ac inventa est rea tribus Juda. Secundo, jacta fuit per omnes cognationes descendentes a Zare, et inventa est rea cognatio Zare. Tercio, jacta fuit per omnes domos et familias progenitas a Zare, et inventa fuit domus sive familia Zabdi. Quarto, jacta fuit sors inter omnes qui erant e familia Zabdi, et deprehensus est Achan reus anathematis, sive furti et sacrilegii, ut patet vers. 16 et seq.

QUEM SORS INVENIT, — id est qui sorte data vel jacta fuerit deprehensus. Hebraice est, *quem aperit Dominus*, quod

Primo, Hebræi explicant de arca federis. Talmudici enim affirmant omnes Israelitas juxta arcam transire jussos; et, reliquis impune ac libere absentibus, solum criminis reum veluti injecta manu ab arca ita retentum, ut ne pedem quidem ulterius movere poterit. Ac si ante sanditatem illius arce clarissime radiantem, occultari non posset illius furti ac sacrilegii turpido; et quod de Deo cecinit David: «Non habitabilis juxta te malignus, neque permanebit injusti ante oculos tuos,» *Psal.* V, vers. 6, hoc ipsum de arca dici possit, quæ nemini apud se maligno patrociniatur.

Secundo, R. Salomon censet Achan fuisse deprehensum per Rationale Pontificis, in quo erat duodecim gemmæ, inscripte duodecim nominibus duodecim tribuum Israel; putat enim omnes tribus transisse juxta Rationale, et cum transiret tribus Juda, gemmam smaragdini (ut dixi *Ezodi* XXVII, 17), in qua scriptum erat nomen Jude, offuscata fuisse, suaque fuscodine et nigredine tribum Jude ream esse denotasse; sed deinceps quæ cognatio, et que domus, que persona in tribu Juda rea foret, per sortes fuisse exploratum. Verum tunc dici solet Deum consultum per Ephod, vel per *Urim* et *Thummim*, respondisse, quod hic non dicitur.

Tercio, vere Achan deprehensus fuit per sortem, que hoc vel simili modo peracta est, ut chartulis singulis singula nomina eorum, qui erant in domo Zabdi inscriberentur, illaque in urnam imponerentur, ut cujus chartula primo educeretur, ille haberetur reus, ac deinde Josue educens chartulam primam, inventi in ea nomen Achan, qui proinde reus est habitus. Probatur id primo, quia Noster discrete ait eum sorte fuisse deprehensum.

Secundo, idem asserit Josephus, R. Levi, B. Gerson et interpretes.

Tertio, quia capi a Domino, est capi a sorte imperata et directa a Domino, ut patet I Reg. x, 20, ubi Saul sorte electus est in regem. Ibidem, cap. xiv, vers. 42, sorte deprehensus est Jonathas violasse juramentum patris de jejuniis; atque utroque loco Hebraeum est idem verbum quod hic, scilicet נָלַחַד *nalchad*, id est *captus est*, Jonathas et Saul. Sane utrobique Hebraea expendenti, et cum hoc loco conferenti liquet idem utrobique dici. Ergo cum ibi capi a Domino sit capi a sorte, ut verit Noster, Septuaginta et alii, idem hic quoque de sorte accipiendum est. Nam « sortes mittuntur in sinum, sed a Domino temperantur, » *Proverb. xvi*, ult. Denique eo tempore communis usus erat sortium, et per illas rem conficere erat facilitum et expeditissimum. Hinc Jonas, cap. i, captus est sorte; S. Matthias in Apostolum electus est per sortem, *Apost. i*.

Nota ex Divo Thoma, II II, *Quest. XCV*, art. 8, triplicem esse sortem. Prima est divinatoria, qua res aliqua, v. g. hereditas inter haeredes sorte dividitur: sic milites inter se diviserunt vestes Christi per sortem *Joan. xix*, 24. Secunda sortes est consultoria, cum per illam in dubiis, quid faciendum sit, deciditur, v. g. utri subvenias, si uterque aequo indigeat, et uterque tibi aequo sit proximus, nec utrique subvenire valeas. Tertia sors est divinatoria, qua queritur veritas rei arcanae vel futurae. Duae primae sortes licite sunt, ut docet S. Augustinus, lib. II *De Doctrina Christiana*, cap. xxviii, et epist. 180 *ad Honoratum*. Tertia sors, scilicet divinatoria, illicita est et superstitiosa, nisi Deo palam jubente, vel interius instigante mittatur, ut hic factum; tuncque non tantum est licita, sed et certa ac divina: Deus enim jubens vel instigans ad sortem, hoc ipso promittit se sortem directurum, ut in eum vere cadat qui queritur. Vide dicta *Jona i*, et *Actor. i*, in sorte *Jona* et *Matthias*, et *Prov. xvi*.

16. SURGENS ITAQUE JOSUE MANE APPLICUIT ISRAEL PER TRIBUS SUAS. — « Applicuit, » id est, admovit sorti, sive sortes eis dedit, idque coram Domino, id est, coram archa foederis, quia Dei jussu fiebat haec sortitio, et quia a Deo expectabatur promissa sortis directio in eum, qui sacrilegii occulti commissi vere erat reus.

19. ET AIT JOSUE AD ACHAN: FILI MI, DA GLORIAM DOMINO DEO ISRAEL, — *q. d.* Da veritatis sive veritatis honorem primae et aeternae veritati, id est, iudicio divino sorte hac ostenso, confitendo scilicet rectum verumque esse hoc Dei de te iudicium, teque vere esse sortem, nocentem et reum sacrilegii, ut tam nobis totique Israelii, quam tibi tuaque salutis aeternae per penitentiam et confessionem consulas et prosis: id est, confitere ergo veritatem; quae Deum minime latet, ac mihi Dei vestes gerenti, teque iudice interroganti et censuranti indica quid feceris: sic enim si verita-

tem verumque tuum sacrilegium, quod latet, confitendo manifestaris, Deum glorificabis. Ostendes enim Deum vere te per sortem reum designasse, et ab eo facile veniam culpae et poenae aeternae impetabis. Ostendes pariter Deum vere esse justum et sanctum, ideoque sacrilegiorum et solemum vindicem, aequo ac fidem in promissis: quae omnia cedent in magnam Dei gloriam, facientque ut omnes eum metuant et reverentur. Confessio ergo rei glorificat Deum quem offendit.

Audi S. Bernardum, epist. 113 *ad Virginem Sophiam*: « Ama, inquit, confessionem, si affectus decorum. Confessione jungitur decor, jungitur pulchritudo. Confessionem et decorem induisti, *Psal. cviii*, 2. Revera ubi confessio, ibi pulchritudo, ibi decor. Si peccata sunt, in confessione lavantur: si bona opera, confessione commendantur. Bonum animae ornamentum confessio, quae et peccatorem purgat, et justum reddit purgatiorem. Absque confessione justus iudicatur ingratus, et peccator mortuus reputatur. Confessio igitur, peccatoris est vita, justis gloria. » Audi et S. Augustinum in *Psal. cxv*: « Quare maxime perlinet ad laudem Dei, quando confiteri peccata tua? Quia tanto plus laudatur medicus, quanto plus desperat aegrotus. Confiteri itaque peccata tua: tanto enim major est laus ignoscens, quanto major exaggeratio est peccata confitentis. »

20. VERE EGO PECCAVI DOMINO (in Domino, *vers. 18* et sic, et sic feci, — enarrando ea quae ex Jericho sulfuratus erat, ut sequitur. Videtur ergo Achan penituisse, ac per penitentiam et satisfactionem lapidationis evasisse poenam aeternam, et ad salutem pervenisse: incendio enim corporali et temporali redemit aeternum animae incendium in gehenna, instar Ananiae et Sapphira. *Actor. v*. Noluit enim se occultare, et incendium hoc effugere, sed ad illud animesse se obtulit. Quare licet eum damnatum asserat Cassianus et Concilium Aquisgranense sub Pipino, salvatum tamen eum censent Rabbini, Cajetanus, Masius, Serarius, Magalianus et Abulensis, *quod. lv*, quem audi: « Non videtur, inquit, quod iste fuerit aeternaliter damnatus, quia pro peccato suo condignam poenam hic tulit; non ergo videbatur quod post mortem puniendus foret, potissima quia videtur de peccato suo doluisse Achan, et illud confessus est humiliter dicens: Vere ego peccavi Domino Deo Israel. » Dubitat tamen S. Augustinus, cuius verba citabo *vers. 23*.

Moraliter, discite hic quanta sit vis penitentiae, de qua Tertullianus, lib. *De Penit.* cap. ix: « Tantum, ait, relevat confessio delictum, quantum dissimulatio exaggerat. Confessio enim satisfactionem consilium est, dissimulatio contumaciae. Satisfactione confessio disponitur, confessione penitentia nascitur, penitentia Deus mitigatur. Itaque exomologesis prosternendi et humiliandi

hominis disciplina est conversationem injungens misericordiae illi.

S. Ambrosius in *Psal. xxxvii*: « Plurimum, ait, suffragatur reo reverenda confessio, et poenam quam evitare non possumus, pudore sublevamus. »

S. Augustinus in *Psal. lxvi*: « Ut nobis peccatorum vulnera nunquam deesse possunt, sic et confessionis medicamenta deesse non debent. Non enim ideo vult Deus ut confiteamur peccata nostra, quod ea ipse scire non possit; sed quia diabolus hoc desiderat, ut inveniat quod nobis ante tribunal Iudicis aeterni objiciat. Ideo vult ut magis defendere, quam accusare peccata nostra velimus. E contrario autem Deus noster, quia misericors est, vult ut ea confiteamur in hoc saeculo, ne pro illis confundamur in futuro. Si enim nos confitemur, ille parit; si nos agnoscimus, ille ignoscit. »

S. Chrysostomus, serm. *De Penit. et Conf.*: « In externis, ait, iudiciis post confessionem confusio et poena, in divino virtus, justitia, merces et absolutio; ideoque Psaltes suspirans istud ipsum, ne quis veritus poenam post confessionem, neget peccata: Confitemini, ait, Domino, quoniam bonus, quoniam in saeculum misericordia ejus. Et Propheta: Dicitu prior iniquitates tuas, ut justificeris. » *Psal. cxvii*.

Origenes, hom. 2 in *Psal. xxxvii*: « Sicut hi, inquit, qui habent intus inclusam escam indigestam, aut copiam humoris vel phlegmatis stomacho graviter et moleste imminantem, si vomuerint, relevantur: ita etiam hi qui peccaverunt, si quidem occultant et retinent intra se peccatum, intrinsecus arguntur, et propemodum suffocantur a phlegmate vel humore peccati: si autem ipse sui accusator fiat, dum accusat semetipsum et confitetur, simul evomit et delictum, atque omnem morbi digerit causam. » Sic Serapion confessione expiavit non tantum furtum suum, sed et furandi cupiditatem, uti narrat Cassianus, *Collation. II*, cap. xi.

21. VIDI ENIM INTER SPOLIA FALLIUM COCCINEUM. — Hebraice, *fallium Sennaar*, id est Babylonium. Babylon enim erat in terra Sennaar, *Genes. x*, 2. Ita Chaldaeus, Masius, Cajetanus, Vatablus et alii. Noster et nonnulli Hebraei coccineum vel purpureum vertunt. Nam Persarum finitimarumque gentium luxum eo se ostentare solere vel ex eo constat, quod captus ab Alexandro Magno Susis, illic inventa fuerint decem millia pondo, sive talenta purpureae Hermonice, teste Plutarcho in *Alexandro*. Josephus vocat chlamidem regiam, totam auro contextam. Vestis enim regum erat purpura.

REGULAMQUE AUREAM QUINQUAGINTA SICLORUM. — Hebraice, *linguam auream quinquaginta siclorum*, hoc est laminam auream, in linguam formam fuscam, vel extensam, quae ponderabat et valebat ducentos aureos. Siclus enim aureus appendebat

quatuor drachmas Atticas, hoc est quatuor aureos, sive didimiam unciam auri; sicut siclus argenteus appendebat quatuor drachmas argenti, sive quatuor julios Romanos, vel quatuor regales Hispanicos. Quare siclus aureus valebat duodecim siclos argenteos, ut colligitur I *Paralip. xxi*, 25, collato cum II *Reg. xxiv*, 24. Nam aurum argenti esse duodecuplum, sive unam unciam auri valere duodecim uncias argenti docet Plato in *Hipparcho*. Ergo tota sacrilegii Achan materia quadringentorum aureorum non excedebat pretium, et tamen tantam Deo offensionem et iram, tantamque publicis rebus calamitatem attulit.

Porro quod noster Vilalpando in *Apparatu*, part. II, lib. II, disp. iv, cap. xxiii, opinatur, et nullis contendit, regulam sive laminam hanc fuisse gladium idoli cuiusdam, v. g. Martis, ideoque Deum tam acriter punivisse Achan eum suffragantem, conjectura est levibus et incertis subnixi iudicii.

Moraliter, discite hic quam cupida, avidaque et avaritia sit avaritia, adeoque quam solio facilis fuerit sistere solem et lunam, quam cohendere avaritiam. Audi S. Ambrosium, lib. II *Offic.* cap. xxvi: « Jesus Nave, inquit, qui potuit solem sistere ne procederet, avaritiam hominum non potuit sistere ne serperet. Ad vocem ejus sol stetit, avaritia non stetit. Sole itaque stante confectus Jesus triumphum, avaritia procedente pene amisit victoriam. »

CONTRA MEDIUM TABERNACULI MEI. — Hebraice, *in medio tabernaculi mei*.

23. PROJECERUNTQUE ANTE DOMINUM. — id est, *vers. 24*, ante arcam et tabernaculum, quod erat quasi domus et solium Dei inter Hebraeos habitantis. Ibi ergo projecerunt haec sacrilegia, ut Domino redderentur, quae Achan sacrilege abstulerat, sibi que vindicaret.

24. AD VALLEM ACHOR, — quae scilicet paulo post *vers. 24*, dicta est « Achor, » id est turbationis, eo quod Achan turbator Israelis ibi e vita exturbatus sit, ut patet *vers. ult.* (1).

23. QUIA TURBASTI NOS, EXTURBET (Hebraice *ca. vers. 23*, *turbabit*) TE DOMINUS. — e castris Israel, aequo ac e vita, hoc est, te reum plectat, lapidet et comburat. Loquitur Josue ut iudex sententiam in Achan reum et confessum pronuntians, non ut exitium imprecans. Unde videtur limitare eam ad mortem praesentis vitae, ut vitet aeternam in gehenna.

LAPIDAVITQUE EUM OMNIS ISRAEL. — Querens, quomodo Hebraei lapidarunt sacrilegum Achan, cum eum Deus *vers. 18*, jussisset igne comburi velut anathema? S. Augustinus hic, *Quest. IX*, per ignem intelligit lapidationem, quod per illam voluit ignem expiaretur omnis sacrilegii culpa. « Duae, inquit, causae mihi occurrunt, propter quarum alteram Josue non combussit hunc Achan.

(1) Haec vallis in territorio Jericho erat supra viam ducentem ad Jerusalem.

Aut enim vere pœnituit, et ita dignus non erat igne gehennæ, idcirco nœc igne voluit eum Jesus comburere; aut non pœnituit vere, et ita fuit æterno igne torquendus. Ideo illam pœnam ignis reservavit Josue Domino, et ipse aliam pœnam, scilicet lapidationem inflixit. »

Verum facilius et planior responsio est, Achan et lapidatum fuisse et combustum. Dum enim rogus ille jussu Dei struitur, incenditur, conscendit, populus sceleris et scelesti indignans, ac placandi Numinis avidus, ut Achan quasi catharma et communem Israelis perniciem a se propelleret, a lapidibus manus continere non potuit, quin eum, ut sacrilegum et anathemati addictum, lapidarent: lapidatum deinde igni tradiderunt (licet noster Serarius censeat Achan prius vivum combustum, deinde cineres ejus lapidibus obrutos fuisse). Unde sequitur:

ET CUNCTA QUÆ ILLIUS ERANT, IGNE CONSUMPTA SUNT. — « Cuncta, » scilicet boves, oves, asini, tabernaculum, suppellex, quin et filii et filiae: hos omnes enim nominavit vers. 24. Unde patet cum Achan filios quoque et filias, adde et uxorem (licet id neget Abulensis): hæc enim cum marito censetur una esse caro unaque persona (sic factum est uxoriibus Core, Bathan et Abron, Num. xvi, 27), fuisse combustos, Achan enim erat Israelis anathema, quod totum cum omnibus suis perimendum erat. Ita Abulensis hic, Quæst. LXVIII, licet ipse eos non igne, sed lapidibus obrutos putet.

Dices: Quo jure, peccante patre, cum eo pleuntur filii et filiae? Nam Deus, Ezech. xviii, sanxit: « Filius non portabit iniquitatem patris. » Respondeo, verisimile est filios et filias Achan grandiores furto paterno consensisse et cooperatos esse, abscondendo res ab eo furto sublatas ex cupiditate et avaritia. Ita Procopius. Si qui ejus filii et filiae parvuli fuerunt et infantes, adeoque furto immunes et innocentes, hi tamen juste quoque a Deo cum patre nocente occidi jussi sunt, quia Deus est absolutus vitæ necisque omnium, etiam innocentum Dominus, atque ob culpam saltem originalem, mortis reatu et debito quandoque et quomodocumque (id est, quocumque mortis genere) Deus vult, solvendo, omnes etiam infantes illi obstringuntur; sic igitur hic quoque Deus filios Achan paterni criminis non conscios pari cum patre pœna damnavit, ut eo gravior esset patris pœna, quo ipse obsuam culpam videbat infantes quoque suos secum pleeti; ac ut tali supplicio, inique anathemata omnia estra metu Dei percellerentur; ne quis deinceps tale quid attentare auderet. Vide Deuter. xiii, 15, ubi jubetur urbs tota periri, statimque anathema, ex qua egressi sunt idololatras dicentes et docentes: « Serviamus diis alienis. » Sic Numer. cap. xxxi, vers. 17, jubet Deus omnes Madianitas masculos, etiam parvulos interficere, eo quod ipsi Hebræos impulerint ad cultum Beelphegor. Sic

II Reg. xxi, nepotes Saulis ob ejus scelus vivi fuere crucifigi.

Porro notat Abulensis, Quæst. XXXI, Deum nusquam jubere filios occidi ob culpam parentum post eorum necem, sed ipsi adhuc viventibus, ut scilicet parentes viventes filiorum cædem sentiant et doleant, itaque in filiis puniantur. « Solum, inquit Abulensis, puniuntur peccata patrum in filiis, eis viventibus; post mortem autem patrum quicquid accidit filiis, jam non est pro peccatis patrum, sed pro suis, quia pater non posset puniri in filiis post mortem, cum pœnam illorum non agnoscat, cum nesciat an nobiles, an ignobiles sint, ut dicitur Job cap. xvi, 21, de mortuo: « Sive nobiles fuerint filii ejus, sive ignobiles, non intelliget. »

Moraliter, discite hic quam grave et tetrum sit peccatum, quamque Dei oculos offendat, ut pote quod morte etiam innocentum explendum fuit, ac morte ignis: verisimile est enim eos omnes non prius strangulatos, sed vivos fuisse combustos.

Audi S. Augustinum, Quæst. VIII, alta hic Dei judicia expendentem, et tres hujus supplicii causas assignantem. Prima est: « Non enim aliud, quantum attinet ad universi mundi administrationem, contingit mortalibus, cum moriuntur quandoque morituri; et tamen apud eos qui talia metuunt, disciplina sancitur, ut non se solum quisque curet in populo, sed invicem sibi adhibeant diligentiam, et tanquam unus corporis, et unus hominis, alia pro aliis sint membra sollicita. » Et nonnullis interjectis secundam causam assignat: « Simul etiam ostenditur quanta connexa sit in populi societate ipsa universitas, ut non in seipsis singuli, sed etiam tanquam partes in toto existimentur; per unum igitur peccatum, mortemque paucorum admonitus est populus universus, tanquam in corpore universo querere quod amissum est. » Tertiam denique subjicit: « Simul etiam significatum est quantum mali fieret, si universa illa congregatio peccasset, quando ne unus quidem ita potuit judicari, ut ab eo possent cæteri esse securi. » Subdit deinde Augustinus id Josue, vel alteri homini judici non licere, sed soli Deo, « qui potens est etiam post mortem, quod homo non potest, liberare vel perdere; » sed tamen Deum post mortem neminem perdere ob patris, sed solum ob propriam ejus culpam.

Moraliter, discite hic quam acriter Deus vindicare solet sacrilegia. Sic Heliodorus templi pecuniam auferre satagens ab Angelis flagellatus, vix precibus Oniæ Pontificis mortem evasit, II Machab. iii, 26. Lego horrendam Antiochi Epiphaniis sacrilegi mortem, II Machab. cap. ix, vers. 5 et sequentibus.

Leo Constantini Copronymi filius, religiosus quidem Imperator et pius ab initio; verum ubi coronam Ecclesie a Mauritio donatam gestasset,

carbunculi morbo percussus, ardenti febre tandem exsinctus est, teste Zonara, tom. III, et Glyca IV part. Annal.

Petrus Aragonum rex Tarraconensem Ecclesiam invadens, a S. Thecla ejus protectrice sibi apparente alapa percussus sensim extabuit, ac moriens facti pœnitens jussit Tarracone Episcopum in pristinas possessiones restitui. Ita habet Vita S. Theclæ, et Hieronymus Surlitanus, lib. X Annal. cap. xxxix.

Principes Capuanus, direptor honorum Ecclesie cœnobii montis Cassini, anno Domini 1078, cæcitate percussus fuit, uti narrat Leo Ostiensis, lib. III Hist. montis Cassini, cap. xlv.

Julianus avunculus Juliani Imperatoris Apostate, cum suis quæstoribus Felice et Elpidio inauditis morbis lethalius ictus, ob direptum magnum Antiochæ templum miserime interit, uti narrat Nicephorus, lib. X, cap. xx.

Magis horrendum est quod ex B. Petro Damiano narrat Baronius, tom. XI, ad annum Christi 1033, comitem quemdam Germanie ob occupata et distracta bona Ecclesiastica, ad inferos cum hereditibus damnatus, ibi crepitantibus flammis exuri.

Porro ejusdem anathematis et sacrilegi rei sunt Religiosi, qui contra votum paupertatis bona monasterio communia surripiunt, et sibi appropriant: Religioso enim proprium habere non licet, talesque ut anathemata exterminandi sunt. Sic

S. Petrus Ananiam et Sapphiram, quod contra votum prefi ex agro vendito sibi retinissent, morte punivit, Actor. v. Narrat S. Hieronymus, epist. 22 ad Eustoch., monachum quemdam morientem reliquisse centum solidos, quos texendo lino acquisierat, quos Macarius, Pambo et Isidorus, cæterique seniores decreverunt infidiosos esse cum eodem, dicentes: « Pecunia tua tecum sit in perditionem. » Unde tantus, inquit, cunctos per totam Egyptum terror invasit, ut unum solidum dimisisset sit criminis. S. Gregorius, lib. IV Dialog. lv, narrat se, cum Abbas esset, Copiosum monachum, qui tres aureos occullaverat, vorientem a nemine visitari, sed ab omnibus vitari jussisse, ac mortuum in sterquilino sepeliri, eique ab omnibus declamari: « Pecunia tua sit tecum in perditionem. » Auctor sermonum ad Fratres in eremo apud S. Augustinum, tom. X, serm. 8, jussit Januarium monachum, cum centum et undecim solidis, quos in cella absconderat, sepeliri, omnesque flendo ei intonare: « Pecunia tecum sit in perditionem. » Plura vide apud nostrum Jacobum Alvarez, tract. De paupertate, lib. V, part. I, cap. vi.

26. CONGREGAVERUNT SUPER EUM ACERVUM MAGNUM LAPIDUM. — Alia est hæc lapidatio ab illa, de qua vers. 23; illa enim facta est vivo Achan, hæc mortuo: ut scilicet per eam acervus lapidum erigeretur, in perpetuum lapidationis prioris et vindicæ sacrilegi monumentum.

CAPUT OCTAVUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Josue, metum fugamque simulans, Haienses ex urbe Hai ad se insequeendum elicit; quibus egressis, a tergo latentes in insidiis in urbem civitatem vacuam immittit. Quare in Haienses egressos conversus, eos trucidat, urbemque concremat, ac spolia inter suos dividit. Secundo, vers. 30, fœdus populi cum Deo instaurat, ac benedictiones legis observatoribus promittas, et maledictiones ejus transgressoribus comminatas in montibus Garizim et Hebal proclamari jubet, juxta jussa Mosis, Deut. xxvii.

1. Dixit autem Dominus ad Josue: Ne timeas, neque formides; tolle tecum omnem multitudinem pugiatorum, et consurgens ascende in oppidum Hai, ecce tradidi in manu tua regem ejus, et populum, urbemque et terram. 2. Faciesque urbi Hai, et regi ejus, sicut fecisti Jericho, et regi illius; prædam vero, et omnia animantia diripiatis vobis: pone insidias urbi post eam. 3. Surrexitque Josue, et omnis exercitus bellatorum cum eo, ut ascenderent in Hai; et electa triginta millia virorum fortium misit nocte, 4. præcepitque eis dicens: Pone insidias post civitatem; nec longius recedatis, et eritis omnes parati. 5. Ego autem, et reliqua multitudo quæ mecum est, accedemus ex adverso contra urbem. Cumque exierint contra nos, sicut ante fecimus, fugiemus et terga vertemus; 6. donec persequentibus ab urbe longius protrahantur: putabunt enim nos fugere sicut prius. 7. Nobis ergo fugientibus et illis persequentibus, consurgetis de insidiis, et vastabitis civitatem: tradetque eam Dominus Deus vester in manus vestras. 8. Cumque ceperitis, succendite eam; et sic omnia facietis ut jussi. 9. Dimittiteque eos, et perrexerunt ad locum insidiarum, sederuntque inter

Civitas
votata.

Religio-
sum.

Et sacri-
legi.

Temple
constru-
tum.

Vers. 26.